

[204. 38.]

TOELICHTING VAN DE RAMING DER MIDDELEN.

Middelen in Nederland.1. *Verkoop van koffie.*

Zie bladz. 2 der Memorie van Toelichting.

2. *Verkoop van kina.*

De te verkoopen hoeveelheid is, met het oog op de tegenwoordige gegevens omtrent den herwaarts verscheepten oogst, op 190 000 kilogram geraamd, terwijl de opbrengst, in verband met de tegenwoordige verwachtingen omtrent de marktprijzen, op f 1 per half kilogram is gesteld.

3. *Verkoop van Banka-tin.* In 1878—1882 werden gemiddeld 67 042 pikols ter markt gebracht. Voor 1884 kan dus, evenals voor 1883, op den verkoop van 67 000 pikols gerekend worden. De prijs is thans op f 50 of f 5 lager geraamd, zoowel met het oog op de resultaten der Januari-veiling, die dooreen niet meer dan f 51,33 opbracht, als uit aanmerking van de tegenwoordige stemming der markt en de toenemende productie der tinnijnen op Malakka.

4. *Verkoop van Billiton-tin.* Volgens de gemiddelde resultaten van de drie laatste jaren wordt de levering op 2200 pikols begroot (200 meer dan voor 1883), welke tegen f 49 zijn berekend.

5. *Terugbetaling door de vennootschap tot het aanleggen en exploiteeren van den spoorweg van Samarang langs Soerakarta naar Djokjokarta van de door den Staat aan haar voorgesloten gelden.* Ten gevolge van het toenemend verkeer is door de maatschappij, behalve de gewone restitutie van f 765 000, over 1882 f 411 000 of f 46 000 meer dan over 1881 uitgekeerd in mindering van het door haar in vorige jaren genoten renteloze voorschot. Te dier zake kan dus voor 1884 veilig op f 450 000 worden gerekend.

9. *Ontvangsten in betrekking tot het Departement van Marine in Nederlandsch-Indië.* Ten gevolge eener herziening van den maatstaf van berekening wordt wegens restitutie van voedingskosten van schepelingen van het auxiliair eskader f 9889 en wegens restitutie van soldij en kleedingskosten van de inlandsche schepelingen op dat eskader f 535 meer uitgetrokken dan voor 1883 geraamd werd.

Middelen in Indië.

Bij de raming van de *overpachte* middelen is doorgaans de gemiddelde opbrengst in 1879—1881 tot maatstaf genomen, terwijl voor de *verpachte* middelen de voor 1884 bedongen pachtchat is geraamd.

Na deze algemeene opmerking kan met de navolgende toelichtingen volstaan worden.

7a, *Opium.* De omschrijving, die vroeger luidde: »verkoop van opium in het klein» is in »opium» veranderd, omdat onder dit hoofd ook de opbrengst wordt verantwoord der verpachting van het uitsluitend recht tot invoer van

opium ter Sumatra's Oostkust, in Troemon en in Groot-Atjeh.

Pacht. De voor 1884 gehouden verpachtingen hebben op Java en Madura f 1 641 500 en in de Buitenbezittingen f 1 004 500 meer opgebracht dan voor 1883 geraamd werd. Daar evenwel op Java en Madura de pacht som, alsook het kostende van de opium over eene maand eerst in de volgende maand betaald wordt en dus het verschuldigde over December 1884 eerst in Januari 1885 ontvangen wordt, is bij de raming van de pacht som voor Java en Madura slechts gerekend op eene verhooging van f 1 505 700.

Verstrekkings van opium. Op Java en Madura zijn de maxima van verstrekkings met 1200 katti's verminderd, wat tegen f 30 de katti een verschil geeft van f 36 000; doch om de bovenvermelde reden is de raming slechts met f 33 000 verlaagd.

7, c. *Licentiën op de pho- en tophospelen.* De vermindering van de opbrengst der pacht van dobbelspelen is hieraan toe te schrijven, dat er krachtige maatregelen zijn genomen tot wering van misbruik en tot tempering van de speelwoede in den laatsten tijd. O. a. is het zoogenaamde tjap-djikiespel van de lijst der geoorloofde spelen geschrapt. (Zie *Indisch Staatsblad* 1883, n°. 250 en 251.)

7, v. *Houtzagerijen.* De belasting op de houtzagerijen behoort tot de middelen, welke door den tongkoc-besar van Poeloe-Lawan aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement zijn afgestaan.

8. *In- en uitvoerrechten en accijnzen en andere ontvangsten daarmede in verband.* Aan de raming liggen de resultaten van 1883 ten grondslag.

9. *Personeele belasting.* Wegens sedert toegestane verminderingen f 46 000 lager geraamd dan de aanslag voor 1882.

10. *Patentrecht.* De raming is op grond van de gegevens betreffende 1883 met f 98 000 verhoogd.

11. *Verponding en belasting van de specerijperken op de Banda-eilanden.* Voor Java en Madura is f 64 000 meer geraamd dan ten vorigen jare wegens de stijging welke de aanslag over 1882 weer heeft ondergaan; en omdat nu ook gerekend is op de opbrengst van de verponding in Sumanap, voor 1883 bij onderdeel 28 a op f 20 000 begroot.

20. *Belasting op het bedrijf.* Geraamd naar den aanslag voor 1883, onder bijvoeging van de f 60 000 voor Sumanap, die vroeger in onderdeel 28 a begrepen waren.

21, a. *Hoofdelijke belasting in Benkoelen.* De raming is gegrond op den aanslag voor 1883.

21, n. *Belasting op de hoofden der huisgezinnen van de negorijbevolking in Amboina.* Geraamd naar den aanslag voor 1883.

21, q. *Licentiën tot invoer van opium in de onderhoorigheden van Atjeh.* Bij ordonnantie van 12 Augustus 1883 (*Indisch Staatsblad* n°. 202) is door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië bepaald, dat van gouvernementewege een recht van f 2 zal worden geheven voor elke katti opium, welke krachtens de ordonnantie van 8 Juli 1879 (*Indisch Staatsblad* n°. 216) met vergunning van het bestuur in de afdeeling Noord- en Oostkust van Atjeh en onderhoorigheden zal worden ingevoerd. Men rekent dat er omstreeks 20 kisten 's maands zullen worden ingevoerd en dat de belasting derhalve omstreeks f 50 000 per jaar zal opbrengen.

25. *Hoofdgeld van de heereendienstplichtigen.* De aanslag bedroeg over het tweede halfjaar 1882 ruim f 1 162 000, zoodat naar dien maatstaf voor 1884 op f 2 325 000 zou kunnen gerekend worden. Daar evenwel de ontvangsten in 1882 met omstreeks f 70 000 beneden het aanslagcijfer zijn gebleven, wordt de raming voorzichtigheidshalve niet hooger dan f 2 200 000 gesteld, onder bijvoeging van de

83 500 voor de opbrengst in Sumanap vroeger in de raming van onderdeel 28 a begrepen.

28, a. *Landrente.* Zie bladz. 9 der Memorie van Toelichting.

29, a. *Afstand van grond in eigendom dan wel met recht van opstal.* Geraamd naar de ontvangsten in 1881.

29, b en c. *Alstoven in huur en erfpacht.* De raming is in overeenstemming met de sommen, die in 1884 voor de thans in huur of erfpacht uitgegeven woeste gronden moeten betaald worden.

29, d. *Hoofdgelden van erfpachters.* Met het oog op de vermeerdering van het aantal erfpachters omstreeks f 11 000 hooger geraamd dan het bedrag der ontvangsten in 1881.

In antwoord op de vraag, met betrekking tot deze middelen in het Voorloopig Verslag over de vorige begrooting gedaan, wordt nog medegedeeld, dat de vermindering, welke de opbrengst in de laatste jaren heeft ondergaan, voornamelijk hieraan moet worden toegeschreven, dat de aanvragen om grond in eigendom sedert 1876 belangrijk zijn afgenomen, zoodat de ontvausten te dier zake, in 1874-1876 gemiddeld f 230 895 's jaars, in 1881 niet meer dan f 115 135 hebben bedragen. Tot de vermindering heeft ook bijgedragen de conversie in erfpacht van de huur van woeste gronden, vermits bij zoodanige conversie in den regel een pachtschat wordt bedongen die lager is dan de huursehat, op grond dat voor een in erfpacht afgestaan stuk grond niet alleen pachtschat, maar ook verponding moet worden betaald. Wat de vroegere gouvernementstheetuinen betreft, moet bovendien gewezen worden op de regeling, waarvan melding werd gemaakt op bladz. 98 van het Koloniaal Verslag van 1878. Nu is het aantal der in erfpacht uitgegeven woeste gronden in de laatste jaren wel is waar belangrijk toegenomen, maar die toeneming heeft niet dadelijk eene vermeerdering van inkomsten ten gevolge, daar de betaling van den pachtschat eerst aanvangt met het zesde jaar na de inschrijving van het erfpachtsrecht in de openbare registers.

30, a. *Verkoop van koffie op Java.* In verband met de tot dusver hier te lande in 1884 behaalde middelprijs, wordt de opbrengst van de eerste soort, evenals voor 1883, tegen f 32 berekend. Voor de inferieure koffie is op grond van de ontvangsten in de laatste jaren f 20 000 meer geraamd.

30, b. *Verkoop van koffie ter Sumatra's Westkust.* De te verkoopen hoeveelheid is op grond der gemiddelde uitkomsten van de jaren 1878-1882 voor de eerste soort op 106 000 en voor de tweede soort op 3500 pikols geraamd, welke cijfers nagenoeg overeenkomen met de hoeveelheid die men rekent te zullen inkoopen.

Om de bovenvermelde reden is ook hier de prijs weder op f 42 gesteld.

30, c. *Vergoeding door pakhuismeesters wegens bevonden minderheden.* Deze baten zijn tot nog toe onder de opbrengst van de verkochte koffie verantwoord. Het is echter in het belang eener goede contrôle wenschelijk ze voortaan afzonderlijk te doen boeken.

31. *Suiker.* In verband met de trapsgewijze vermindering van den gouvernementaanplant is voor den cijns van de op contract werkende fabrikanten f 309 212 en voor de door hen te doene terugbetalingen f 529 184 minder uitgetrokken dan voor 1883. De cijns voor den vrijen aanplant is daarentegen f 130 000 hooger geraamd.

Voor boeten wegens te late ontruiming van de beplante gronden wordt naar de gemiddelde ontvangsten in de jaren 1877, 1878 en 1881 op f 19 000 of op f 28 800 minder dan vroeger gerekend. De hooge betalingen in 1879 en 1880 (f 102 000 en f 75 000) waren het gevolg van de buitengewoon ongunstige weergesteldheid en kunnen dus niet tot maatstaf genomen worden.

32. *Verkoop van kina-enten en zaad.* Door de Indische Regeering is onlangs bepaald, dat er jaarlijks hoogstens 2000 enten Ledgeriana te koop zullen worden aangeboden tegen minstens f 10 per stuk. Ook het zaad van de gouvernementen-kinaplantsoenen zal niet meer gratis aan particulieren verstrekt, maar in het openbaar verkocht worden

34, a. *Pacht van nitbestede boschperceelen.* Met het oog op de gelurende 1883 in exploitatie uitgegeven boschperceelen, wordt de raming omstreeks f 25 000 hooger gesteld dan de pachtsommen bij den aanvang van dat jaar verschuldigd.

34, b. *Opbrengst van verkocht hout.* De ontvangsten, in 1879-1881 gemiddeld niet hooger dan f 54 000, zijn in 1882 ten gevolge van het afbakenen der djati-boschen en het verkoopen van het daarbij uitvallend hout tot f 166 000 gestegen. Vermits hiermede geregeld wordt voortgegaan, kan ook voor 1884 veilig op f 164 000 gerekend worden.

38. *Landsdrukkerij.* Men verwacht dat de ontvangsten belangrijk zullen toenemen nu bij de drukkerij een Walterpers in werking is. De raming is daarom met f 30 000 verhoogd.

39. *Vergoeding voor de verpleging van krankzinnigen.* In verband met de opening van het gesticht te Buitenzorg werd de raming van dezen post in 1882 op f 50 000 gesteld. Tot dusver hebben zich echter slechts weinig betalende lijders ter opneming aangemeld. Het is dus raadzaam de raming met f 20 000 te verminderen.

48. *Briefvenpost.* In verband met de uitbesteding van het brieven- en personenvervoer tusschen Ambarawa en Tjilatjap is de opbrengst circa f 10 000 lager geraamd dan de ontvangsten in 1882.

49, b. *Binnenlandsche paardenpost.* Om de bovenvermelde reden is ook deze post veel lager gesteld dan voor 1883.

51. *Spoorwegen en stoomtramwegen.* De opbrengst wordt voor 1884 geraamd als volgt:

a. *Oosterlijnen:*

Rechtstreeksche opbrengst van de exploitatie tot aan de eindpunten Solo, Blitar en Probolinggo, 482 kilometer à f 19,67 per dagkilometer (zooals in 1882 werd ontvangen) f 3 470 000

Verhuur van beambtenwoningen. 19 000

Diversen 1 000

f 3 490 000

b. *Westerlijnen.*

Rechtstreeksche opbrengst van de exploitatie van het gedeelte Buitenzorg-Tjian-djoer, 96 kilometer à f 15 per dagkilometer. f 527 000

Verhuur van beambtenwoningen 3 500

Diversen 400

530 900

c. *Algemeene dienst en aanleg:*

Verhuur van beambtenwoningen f 510

Diversen 17 590

18 100

Stoomtramweg in Atjeh (naar de ontvangsten in 1882) 47 000

f 4 086 000

64. *Vergoeding voor het gebruik van 's lands drijvende droge dokken, enz.* De raming is met f 10 000 verminderd, hoofdzakelijk op grond der ontvangsten in de laatstvoorgaande jaren, en ten deele ook met het oog op eene voorgenomen herziening van het tarief.